

Flygtninges traumer tænkes ind i sprogundervisning hos Tag Fat

FLYGTNINGE. Tag Fat er et undervisnings- og behandlingstilbud på Amager for flygtninge og indvandrere med traumer og psykiske problemer. »I en stor klasse på et sprogcenter kan de sidde og være stille i mange måneder, før nogen opdager problemet,« fortæller Tag Fats leder, Birgitte Steno, der tidligere selv har arbejdet på Røde Kors' sprogcentre.

AF HANNE BJØRTON
hab@minby.dk

SUNDBYØSTER: At kunne sproget i det land, hvor man er flygtet eller emigreret til, er en væsentlig faktor for at kunne føle sig hjemme, finde en hyde i samfundet, et socialt liv, en uddannelse og et arbejde.

Men en del af de flygtninge, der kommer fra krigshærgede lande, har traumer, som giver koncentrationsbesvær og svære psykiske udfordringer. Og det gør det nærmest umuligt at følge med i en klasse på en almindelig sprogskole i Danmark.

Den problematik håndteres hos det halvandet år gamle undervisnings- og behandlingstilbud Tag Fat, som ligger på Ved Amagerbanen.

Leder af projektet er Birgitte Steno, som tidligere har arbejdet i sprogskoler hos Røde Kors. Og et af kodeordene for Tag Fat er *psykoedukation*.

»Det vil sige, at man underviser kursisterne i indsigt i deres egen psykiske situation eller problemer og hvordan man kan håndtere, hvad der sker,« fortæller Birgitte Steno.

Psykologisk A-B-C

De fleste af stedets kursister er flygtninge, som har fået opholdstilladelse. Mange flygtninge fra Syrien har traumer.

»Og hvad gør det ved hjernen at have traumer? Hvad gør de, hvis de ikke kan sove eller har mareridt? Hvad gør de, hvis de har tankemylder om dagen. Det underviser vi dem i hver dag på dansk fra dag 1. I et almindeligt sprogcenters danskundervisning begynder man med A som abe og M som mus. Her begynder vi med A som angst og M som mareridt.«

»I starten har vi ikke noget fælles sprog, så vi viser et billede af en person med netop dét ansigtsudtryk

Kirsten Møller underviser her i dansk hos Tag Fat. Foto: Michael Paldan

og fortæller: »Det er angst« og peger på ordet på arabisk. På den måde får kursisterne lært det danske ord for deres egen tilstand, så de kan snakke om det og bruge det, når de skal til lægen. De får en forståelse for deres egen situation, og det er en fælles referenceramme på skolen, at her er de begyndt at tale om de ting,« siger Birgitte Steno.

Ud over psykoedukationen underviser Tag Fat i dansk som andetsprog.

»Vi forbereder dem til de sprogtests, som er et lovkrav for alle flygtninge. Det er svært, hvis du er traumatiseret, fordi det giver hukommelsessvigt og koncentrationsbesvær. Vi samarbejder med Vestegnens Sprogcenters afdeling i den gamle Kastrup Station, hvor kursisterne går op til

testen,« siger Birgitte Steno.

Mens sprogcentre tilbyder 12-15 lektioner ugentligt, er Tag Fat et fuldtidstilbud på 28 lektioner om ugen. Der tilbydes undervisning i forskellige valgfag, for eksempel engelsk, matematik, samfundsfag og madlavning.

»Vi lærer dem at lave mad - de fleste er unge mænd, så vi har danskundervisning i madlavningen og så spiser vi sammen. Vi stiller også krav om, at kursisterne dyrker motion - det er sundt for hjernen. De går til fitness og i svømmehallen, og så har vi etnografiske gåture, hvor vi stiller spørgsmål på dansk, mens vi går; Hvornår blev Kastrup Fort bygget? Hvor mange etager har den bygning? Så de lærer imens de bevæger sig.«

Tag Fat har tilknyttet en psykolog,

som kursisterne får tilbudt at bruge sammen med en tolk.

Og når kursisterne kommer videre i uddannelsessystemet, tilbyder Tag Fat mentortimer, også i praktiske ting som Nem-ID, lektiehjælp og breve fra kommunen.

Vigtigt at være små

Birgitte Stenos erfaring fra Røde Kors' sprogcentre har vist hende, at der er behov for en særlig indsats over for traumatiserede flygtninge.

»Og behovet bliver større og større, fordi der kommer blandt andet syriere, som er meget traumatiserede. I et hold på 12-16 personer på et sprogcenter kan de sidde og være stille i mange måneder, før de bliver opdaget - her på vores små hold kan de

I et almindeligt sprogcenters danskundervisning begynder man med A som abe og M som mus. Her begynder vi med A som angst og M som mareridt.

BIRGITTE STENO, leder af Tag Fat

ikke gemme sig,« siger hun.

Tag Fat rummer i øjeblikket 20 kursister.

»Vi er et lillebitte tilbud, og måske får vi lokaler, så der bliver 30 kursister - og så ønsker vi heller ikke at være større, for så går det trykke miljø tabt. Det er en svær målgruppe at vise resultater for, men den gennemsnitlige beståelsestid er fire måneder pr. modul. Nogle sagsbehandlere synes måske, at det er dyrt lige nu, men kursisterne kommer hurtigere gennem systemet - og når ikke at blive mere triste undervejs.«

Dalil drømmer om fred

FLYGTNINGE. Den 25-årige kurder Dalil er efter 13 måneder i Danmark nået langt med det danske sprog. Han drømmer om fred i Syrien og om at læse på uni i Danmark.

AF HANNE BJØRTON
hab@minby.dk

SUNDBYØSTER: Dalil er 25 år, kurder og fra den syriske grænseby Kobane, som alverdens tv-kameraer har zoomet ind på de seneste måneder.

Det er byen, som Islamisk Stat først belejrede, men blev siden fordrevet fra byen af kurdiske styrker med hjælp fra den internationale koalition

Dalil er flygtning og vil som de øvrige kursister nødtigt fotograferes. Han er genert og har armene over kors med det samme, han sætter sig ved bordet.

Men han tør snart op og fortæller om sine syv måneder på Tag Fat. Tidligere gik han i tre måneder på en sprogskole i Lyngby.

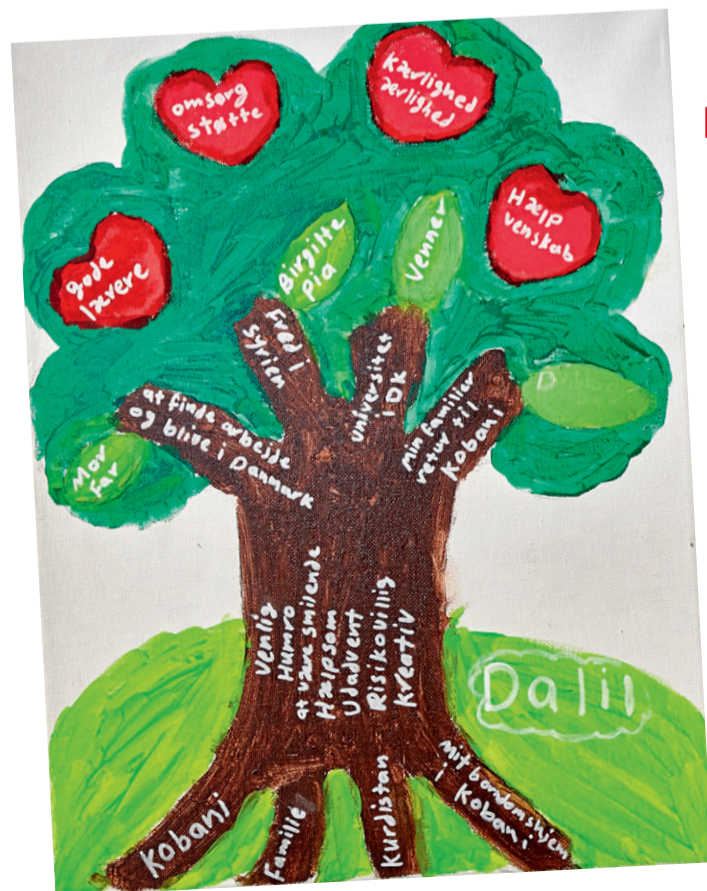
»Der er ikke så mange elever her - i Lyngby var der 15 eller 20 elever i en klasse. I Lyngby kunne man kun lære dansk - her

er der også matematik og engelsk. Og hvis du har problemer med at sove, hvis du har traumer eller flashbacks, så lærer du om din hjerne og hukommelsen og om, hvad man skal gøre. Jeg synes, det er en god skole og gode lærere. Jeg er blevet bedre til dansk,« fortæller han.

Kursisterne bliver som en del af undervisningen bedt om tegne et 'Livets Træ', der viser deres rødder, livshistorie, kompetencer og drømme. Dalil fortæller om det træ, han har tegnet.

»Rødderne, det er Kobani - min by, min familie og min barndom. Stammen er mine kompetencer - jeg er hjælpsom, udadvendt, kreativ. Og her er mine drømme,« siger Dalil og peger på træets grene.

»Universitet i Danmark« og »at finde arbejde og blive i Danmark«, står der deroppe »Og fred i Syrien. Og at min familie kommer retur til Kobani,« siger Dalil.

Fakta

OM TAG FAT

■ Tag Fat er et fuldtids undervisnings- og behandlingstilbud til unge flygtninge og indvandrere over 18 år med store psykiske og sproglige vanskeligheder og som ikke kan klare almindelig undervisningstilbud

■ Tag Fat holder til på Ved Amagerbanen 15, hvor kursisterne tilbydes et trygt miljø, en fast struktur og små hold

■ Her undervises de i dansk og forberedes til at gennemføre de sprogtests, som er et lovkrav for alle flygtninge

■ Desuden tilbydes valgfag som engelsk, matematik, samfundsfag, madlavning, arbejdspladsdansk og yoga

■ Læs mere på www.tagfat.dk

■ Tag Fat er en del af Behandlingsskolerne, et privat behandlings- og undervisningstilbud til børn og unge med psykiske diagnoser

Kilde: Tag Fat